

Pensionspolicy för anställda

Fastställd av Kommunfullmäktige 22 juni 2005

Uppdaterad

2008-06-18

2009-11-10

2015-03-24

Innehållsförteckning

SAMMANFATTNING	3
INLEDNING.....	4
SYFTE.....	4
UPPDATERING	4
BESLUTSORDNING.....	4
PENSION TILL ANSTÄLLDA.....	5
INLEDNING	5
MINSKAD ARBETSTID FÖR ÄLDRE.....	5
PENSIONS FÖRSTÄRKNING VID FÖRTIDA PENSIONSUTTAG	6
SÄRSKILD AVTALSPENSION ENLIGT ÖVERENSKOMMELSE.....	6
LÖNEVÄXLING TILL PENSION	7
PENSION FÖR FÖRVALTNINGSCHEFER OCH NYCKELPERSONER	9
PENSIONSINFORMATION.....	9
RUTINER VID PENSIONSavgång	10
TRYGGANDE AV KOMMUNENS PENSIONSÅTAGANDE	FEL! BOKMÄRKET ÄR INTE DEFINIERAT.

Sammanfattning

Beslutsordning

- Beslutanderätt i specifika pensionsfrågor framgår av kommunens delegationsordning.

Pension till anställda

- Tillsvidareanställda som fyllt 61 år och har minst fem års sammanhängande anställning i kommunen, har möjlighet att minska sin arbetstid utan att tjänstepensionen påverkas. Beslut sker efter individuell prövning.
- Anställda som avgår med förtida uttag av tjänstepensionen kan erbjudas ett tilläggsbelopp som förstärkning till ålderspensionen före 65 år, s k pensionsförstärkning. Beslut sker efter individuell prövning.
- Särskild avtalspension på heltid eller deltid kan beviljas vid övertalighet, organisatoriska förändringar eller då det finns särskilda skäl av individuell karaktär. Pensionen ska användas med stor restriktivitet och beviljas efter individuell prövning.
- Samtliga tillsvidareanställda har möjlighet att löneväxla till pensionsförsäkring via ett överenskommet månatligt bruttolöneavdrag.
- Förvaltningschefer och motsvarande samt annan anställd i särskilt fall har möjlighet att omfattas av tjänstepensionsavtalet AKAP-KL istället för KAP-KL

Pensionsinformation

- I samband med introduktionsträffarna för nyanställda informerar kommunen översiktligt om pensionsrättigheterna i anställningen.
- Kommunen anordnar dessutom med viss regelbundenhet informationsträffar för anställda.
- Allmän pensionsinformation finns på följande hemsidor: www.minpension.se, www.pensionsvalet.se och www.kpa.se.
- I övrigt kan anställda vända sig till kommunens pensionshandläggare med pensionsfrågor.

Inledning

Tjänstepensionsavtalen för anställda ger möjlighet till lokala överenskommelser. Pensionspolicyn beskriver det kommunen beslutat ska gälla i specifika pensionsfrågor och därmed vilka pensionsmöjligheter anställda kan omfattas av.

Syfte

En grundläggande princip för pensionspolicyn är arbetslinjen, d v s att det ska löna sig för anställda att fortsätta arbeta och att pensionen i det stora hela ska användas för att understödja den inriktningen.

Pensionspolicyn ska användas som en aktiv del i kommunens personalpolitik och bland annat stärka kommunens möjlighet att rekrytera och behålla kompetent personal i konkurrens med andra arbetsgivare, samt underlätta vid framtida generationsväxling och behov av kompetensöverföring.

Pensionspolicyn ska också borga för att pensionsfrågorna får en enhetlig och konsekvent hantering.

Uppdatering

Reglerna i pensionspolicyn ska ses över en gång per mandatperiod och uppdateras om det finns behov av det. Vid större förändringar i kommunen eller i lagar och kollektivavtal som har påverkan på pensionsområdet, ska pensionspolicyn ses över oftare.

Beslutsordning

Beslutanderätt i specifika pensionsfrågor framgår av kommunens delegationsordning (LFS 4)

Pension till anställda

Inledning

Inom kommunsektorn gäller två tjänstepensionsavtal för anställda:

- AKAP-KL som gäller för anställda födda 1986 eller senare,
- KAP-KL som gäller för anställda födda 1985 eller tidigare.

Äldre pensionsavtal kan i vissa fall fortfarande gälla för enskilda anställda på grund av särskilda omständigheter, t ex då en anställd beviljats sjuk- eller aktivitetsersättning före 2006.

Minskad arbetstid för äldre

I syfte att öka förutsättningarna för äldre anställda att orka arbeta till 65 år eller längre, har kommunen beslutat om möjlighet till minskad arbetstid i kombination med oförändrad pensionsgrundande lön för tjänstepensionen.

För att åtgärdens syfte inte ska förfelas får den anställde inte, samtidigt som arbetstiden i kommunen minskas, ta arbete hos annan arbetsgivare eller öka sin arbetstid inom kommunen utöver det som överenskommits enligt nedan. Den anställde har skyldighet att upplysa kommunen om detta sker.

I samband med arbetstidsminskningen omregleras anställningen.

Riktlinjer

- Möjligheten gäller tillsvidareanställda.
- Den anställde kan minska sin arbetstid till lägst 50 procent av heltid.
- Arbetstidsminskningen kan ske tidigast från och med den månad den anställde fyller 61 år.
- Den anställde ska ha minst fem års sammanhängande anställningstid i kommunen i omedelbar anslutning till arbetstidsminskningen.

Arbetstidsminskningen ska inte påverka tjänstepensionen. Som pensionsgrundande lön för tjänstepensionen tillgodoräknas därför den fasta lönen före arbetstidsminskningen. Denna lön ska förändras procentuellt med faktiska löneökningar.

Om en anställd, mot förmodan, samtidigt med arbetstidsminskningen tar arbete hos annan arbetsgivare utan kommunens godkännande, eller ökar arbetstiden i kommunen utöver den som överenskommits enligt ovanstående regler, ska den pensionsgrundande lönen för tjänstepensionen fortsättningsvis istället grundas på den faktiska arbetstiden.

Beslut om minskad arbetstid enligt ovan sker efter individuell prövning med hänsyn tagen till förutsättningarna i verksamheten. Möjligheten gäller till 65 års ålder, men kan efter särskilt beslut förlängas till längst 67 år.

Den anställde ska, så långt det är möjligt, behålla tidigare arbetsuppgifter, men i mindre omfattning. Om verksamheten kräver det kan den anställde behöva få en ny deltidsanställning med nya arbetsuppgifter och ny lön.

Arbetstidsminskningen kan komma att påverka den anställdes allmänna pension, socialförsäkringsförmåner och ersättningar från avtalsförsäkringarna eftersom den kontanta lönen blir lägre. Kommunen kompenserar inte för denna påverkan.

Pensionsförstärkning vid förtida pensionsuttag

Kommunen kan erbjuda anställda som avgår helt från anställningen före 65 år och gör ett så kallat förtida uttag av sin ålderspension, ett tilläggsbelopp som förstärkning till ålderspensionen före 65 år. Den anställde ska ha uppnått 61 års ålder.

Pensionsförstärkning kan beviljas i samband med kommunens omställningsarbete, framtida generations- och kompetensväxling eller då det finns särskilda skäl av individuell karaktär.

Beslut fattas efter individuell prövning. Respektive verksamhet står för hela eller delar av kostnaden.

Tilläggsbeloppet är 3 500 kronor per månad för en heltidsanställd. Vid deltidsanställning reduceras beloppet i förhållande till sysselsättningsgraden.

Tilläggsbeloppet betalas ut kontant varje månad från avgången till 65 års ålder. Beloppet är detsamma under hela utbetalningstiden, ingen indexering ska ske.

Anställningen upphör i samband med pensionsavgången. Inget ytterligare tjänstepensionsintjänande sker därefter.

Avgång med förtida uttag av ålderspensionen kan komma att påverka den anställdes allmänna pension, tjänstepension, socialförsäkringsförmåner och ersättningar från avtalsförsäkringarna. Kommunen kompenserar inte för denna påverkan.

Särskild avtalspension enligt överenskommelse

Särskild avtalspension är ett arbetsgivarinstrument och ska användas med stor restriktivitet. Pensionen kan betalas ut på heltid eller deltid efter överenskommelse mellan arbetsgivare och anställd.

Pensionen kan beviljas vid övertalighet och organisatoriska förändringar då tjänsten inte behöver återbesättas, samt då det finns särskilda skäl av individuell karaktär. Beslut fattas efter individuell prövning. Respektive verksamhet står för hela eller delar av kostnaden.

Pensionen betalas ut från den överenskomna tidpunkten till 65 års ålder. Pension på deltid kan efter särskild överenskommelse förlängas till längst 67 år.

Särskild avtalspension ska beräknas på ett pensionsunderlag (genomsnittslön) enligt KAP-KLs/AKAP-KLs regler. Pensionsnivån är fastställd till nedanstående procentsatser.

<i>Pensionsunderlag uttryckt i inkomstbasbelopp</i>	<i>Pensionsnivå</i>
0 – 7,5	73,5 %
7,5 – 20	55 %
20 – 30	27,5 %

Pension på deltid betalas ut i en omfattning som motsvarar arbetstidsminskningen.

Pensionsavgift till avgiftsbestämd ålderspension ska fortsätta att betalas under tid med särskild avtalspension. För anställda som omfattas av KAP-KL fortsätter pensionsgrundande tid för förmånsbestämd ålderspension i förekommande fall att tillgodoräknas och rätten till efterlevandepension bibehålls under tid med särskild avtalspension. Pensionsavgiften samt pensionsförmånerna ovan beräknas enligt de regler som gäller vid avgång med särskild avtalspension för anställda inom räddningstjänsten.

Förvärvsinkomst upp till ett prisbasbelopp per år undantas från samordning med särskild avtalspension. Förvärvsinkomst som överstiger denna nivå ska samordnas på så sätt att den särskilda avtalspensionen minskas med 73,5 procent av den överstigande delen av inkomsten.

Om det finns särskilda skäl kan ovanstående riktlinjer frångås.

Avgång eller arbetstidsminskning med särskild avtalspension kan komma att påverka allmän pension, socialförsäkringsförmåner och ersättningar från avtalsförsäkringar. Kommunen kompenserar inte för denna påverkan.

Under tid med särskild avtalspension fortsätter tjänstegrupplivförsäkringen, TGL-KL, att gälla avseende begravningshjälp om maximalt ett prisbasbelopp.

Löneväxling till pension

Som ett led i kommunens arbete med att framstå som en attraktiv arbetsgivare och därmed stärka möjligheten att rekrytera och behålla kompetent personal, erbjuder kommunen samtliga tillsvidareanställda möjlighet att växla lön mot pensionssparande.

Löneväxlingen sker via ett överenskommet månatligt bruttolöneavdrag. Överenskommelse om lönevaxling kan träffas i samband med nyanställning eller

vid överenskommelse med arbetsgivaren. Det överenskomna beloppet betalas till en tjänstepensionsförsäkring.

Löneväxlingen ska vara kostnadsneutral för kommunen. Vid löneväxling betalar kommunen särskild löneskatt istället för sociala avgifter och får därmed en lägre kostnad. Anställda som löneväxlar får därför ett premietillägg som i princip ska motsvara skillnaden mellan sociala avgifter och särskild löneskatt. För 2015 är premietillägget 6 % av bruttolöneavdraget. Översyn av premietilläggets storlek görs av arbetsgivaren vid behov.

Exempel: För en anställd som minskar sin bruttolön med 1 000 kronor 2015, betalas 1 060 kronor till en tjänstepensionsförsäkring.

Kostnadsneutraliteten innebär också att löneväxlingen inte ska påverka den anställdes ordinarie tjänstepension. Bruttolönen före växlingen ska därför även fortsättningsvis vara pensionsgrundande.

Bruttolönen före växling ska ligga till grund för framtida lönerevisioner samt vid beräkning av lönerelaterade tillägg och avdrag, till exempel semesterlönetillägg och sjukavdrag.

Lägsta belopp att växla är 500 kronor och högsta är 10 000 kronor per månad, dock maximalt 20 procent av bruttolönen per månad. Den anställde väljer själv om beloppet ska sparas i traditionell försäkring eller fondförsäkring och om försäkringen ska tecknas med återbetalningsskydd. Försäkringsbolag anvisas av kommunen.

Löneväxling görs endast de månader det finns lön att dra det överenskomna beloppet från. Om det inte går att verkställa bruttolöneavdraget, till exempel vid sjukdom, föräldraledighet eller tjänstledighet, görs ett tillfälligt uppehåll i löneväxlingen.

Kommunen och den anställde har en ömsesidig rätt att avsluta löneväxlingen efter en uppsägningstid på tre månader. Om förutsättningarna för löneväxlingserbjudandet förändras på grund av ändringar i lag eller centralt kollektivavtal har den anställde och kommunen en ömsesidig rätt att säga upp löneväxlingen med omedelbar verkan.

Löneväxlingen ska regleras i ett individuellt avtal mellan kommunen och den anställde.

Löneväxlingen kan komma att påverka den anställdes allmänna pension, socialförsäkringsförmåner och ersättning från avtalsförsäkringarna eftersom dessa ersättningar baseras på faktiskt utbetald lön respektive sjukpenninggrundande inkomst. Löneväxling lämpar sig därför i första hand för den som även efter växlingen har en lön som överstiger 8,07 inkomstbasbelopp.

Pension för verksamhetschefer och nyckelpersoner

I syfte att upplevas som en modern och flexibel arbetsgivare och därmed stärka möjligheten att rekrytera och behålla högre chefer och nyckelpersoner i konkurrens med andra arbetsgivare, erbjuder kommunen möjlighet till överenskommelse om AKAP-KL istället för KAP-KL.

Möjligheten gäller verksamhetschefer och motsvarande samt, efter överenskommelse, annan anställd i särskilt fall. Den anställda ska vara född 1985 eller tidigare och ha en överenskommen fast kontant lön över 62,5 procent av inkomstbasbeloppet.

En anställd som valt att omfattas av AKAP-KL kan inte återgå till ordinarie KAP-KL så länge anställningen i kommunen består.

Om det finns särskilda skäl kan individuell överenskommelse träffas om högre pensionsavgift än den som gäller enligt ordinarie AKAP-KL.

Allmänt

AKAP-KL innebär att ålderspensionen blir helt avgiftsbestämd. Övriga pensionsförmåner följer AKAP-KLs regler.

Den anställda väljer själv, inom ramarna för det individuella valet enligt AKAP-KL, om pensionsavgiften ska placeras i traditionell försäkring eller fondförsäkring, samt om försäkringen ska innehålla återbetalningsskydd.

Pensionen betalas ut tidigast från 55 års ålder efter individuell överenskommelse mellan den anställda och försäkringsbolaget. Pensionen kan tas ut under en begränsad tid eller livslångt. Kortaste utbetalningstid är vanligen fem år.

Information

Den anställda ska informeras om allmänna konsekvenser av att byta från KAP-KL till AKAP-KL.

Kommunen ska informera berörd lokal facklig organisation minst 21 dagar innan åtgärden ska träda i kraft.

Pensionsinformation

Enligt KAP-KL och AKAP-KL är arbetsgivaren ansvarig för att anställda informeras om pensionsförmåner som tjänas in i anställningen.

Kommunen uppfyller informationskravet genom att tillhandahålla pensionsinformation enligt nedan.

Information om pensionsval och valblankett

Anställda som ska välja försäkringsbolag för den avgiftsbestämda ålderspensionen får information och valblankett från Pensionsvalet PV AB.

Årlig premieuppgift

Anställda får varje år skriftlig information från valcentralen med uppgift om pensionsgrundande lön, hur stor pensionsavgift som betalats till den avgiftsbestämda ålderspensionen och mottagande försäkringsbolag.

Årligt värdebesked och pensionsprognos

Den anställde får varje år ett värdebesked från det försäkringsbolag som valts med uppgift om den avgiftsbestämda ålderspensionen.

Den anställde får varje år en skriftlig pensionsprognos från kommunens pensionsadministration med information om övriga intjänade pensionsförmåner i anställningen.

Informationsträffar

Nyanställda

I samband med introduktionsträffarna för nyanställda informerar kommunen övergripande om pensionsrättigheterna i anställningen.

Anställda som närmar sig pensioneringen

Kommunen erbjuder med viss regelbundenhet muntlig och gruppvis pensionsinformation riktad till anställda som fyllt 61 år. Syftet är att informera om den kommande pensionen och olika möjligheter för uttag av denna.

Information om löneväxling

Kommunen tillhandahåller information om möjligheten att löneväxla till pensionsförsäkring.

Information vid byte från KAP-KL till AKAP-KL

Kommunen ska tillhandahålla information om allmänna konsekvenser av bytet av pensionsavtal, från KAP-KL till AKAP-KL.

Övrigt

Allmän pensionsinformation finns på följande hemsidor:

www.minpension.se,

www.kpa.se

www.pensionsvalet.se

Anställda kan vända sig till pensionshandläggaren på personalenheten med sina pensionsfrågor.

Rutiner vid pensionsavgång

Anställda som önskar avgå med pension ska lämna skriftlig ansökan om uppsägning på kommunens blankett till närmaste chef, senast tre månader före planerad pensionsavgång.

Den anställda ska även fylla i blanketten "Ansökan om uttag av tjänstepension".

För begäran om utbetalning av den avgiftsbestämda ålderspensionen ska den anställda vända sig direkt till det/de försäkringsbolag som valts.

För begäran om utbetalning av den allmänna pensionen ska den anställda vända sig till Pensionsmyndigheten.

Bilaga till pensionspolicy för anställda

2015-03-24

Innehållsförteckning

BESKRIVNING AV DET SVENSKA PENSIONSSYSTEMET	3
BESKRIVNING AV AKTIVITETSERSÄTTNING, SJUKERSÄTTNING OCH ALLMÄN PENSION	4
Sjukersättning och aktivitetsersättning	4
Ålderspension	4
Efterlevandepension	5
BESKRIVNING AV TJÄNSTPENSIONSAVTALET KAP-KL	7
Pensionsförmåner i KAP-KL	7
För vilka gäller KAP-KL	7
Pensionsgrundande lön	7
Pensionsunderlag - genomsnittslön	7
Ålderspension	8
Särskild avtalspension enligt överenskommelse	10
Pension till efterlevande	11
BESKRIVNING AV TJÄNSTPENSIONSAVTALET AKAP-KL	12
Pensionsförmåner i AKAP-KL	12
För vilka gäller AKAP-KL	12
Pensionsgrundande lön	12
Avgiftsbestämd ålderspension	13
Särskild avtalspension enligt överenskommelse	13
Famlijeskydd	14
BASBELOPP	15

Beskrivning av det svenska pensionssystemet

I Sverige finns såväl lagstadgad som kollektivavtalsreglerad pension. Dessa pensioner kan kompletteras med ett privat pensionssparande.

Allmän pension

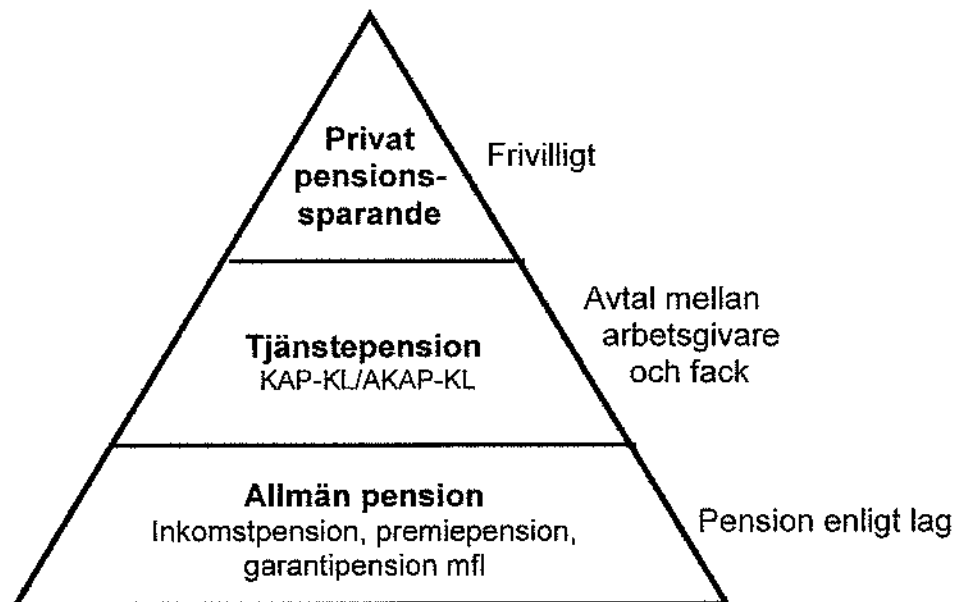
Den allmänna pensionen är en lagstadgad pension och utgör vanligen det huvudsakliga pensionsskyddet för en individ. Det är riksdag och regering som beslutar om reglerna för den allmänna pensionen och pensionsförmånerna hanteras av Pensionsmyndigheten.

Tjänstepension

Tjänstepensionen är ett komplement till den allmänna pensionen. Reglerna för tjänstepensionen bestäms i förhandlingar mellan arbetsgivare och fackförbund och varierar beroende på avtalsområde. För anställda i kommuner, landsting och vissa kommunala företag heter de nuvarande tjänstepensionsavtalen KAP-KL och AKAP-KL.

Privat pensionssparande

Ett privat pensionssparande är frivilligt och ska ses som ett komplement till allmän pension och tjänstepension.

Beskrivning av aktivitetsersättning, sjukersättning och allmän pension

Sjukersättning och aktivitetsersättning

Försäkringskassan beslutar om och betalar ut sjukersättning och aktivitetsersättning.

För att sjukersättning eller aktivitetsersättning ska beviljas krävs att arbetsförmågan är nedsatt med minst 25 % och att möjligheterna till rehabilitering är uttömda. Ersättningen betalas ut som 100, 75, 50 eller 25 % ersättning beroende på graden av arbetsoförmåga.

Aktivitetsersättning

Betalas ut till den som fyllt 19 men inte 30 år. Aktivitetsersättning beviljas för en begränsad tid. Storleken är beroende av tidigare inkomster. För den som får låg eller ingen inkomstgrundad aktivitetsersättning kan garantiersättning betalas ut.

Sjukersättning

Betalas ut till den som fyllt 30 men inte 65 år. Sjukersättning beviljas tillsvidare. Storleken är beroende av tidigare inkomster. För den som får låg eller ingen inkomstgrundad sjukersättning kan garantiersättning betalas ut.

Ålderspension

Ålderspensionen administreras av Pensionsmyndigheten.

Inkomstpension

Inkomstpensionen grundar sig på livsinkomsten. För varje år med pensionsgrundande inkomst tillgodoräknas den som är född 1954 eller senare en pensionsavgift på 16 % av lönen upp till 7,5 inkomstbasbelopp. För de delar av lönen som överstiger 7,5 inkomstbasbelopp tillgodoräknas ingen pensionsavgift.

För den som är född 1938 – 1953 är pensionsavgiften lägre än 16 % eftersom även tilläggs pensions tjänas in.

Avgifterna för varje år läggs samman och räknas årligen om med hänsyn till reallöneutveckling och prisutveckling.

Pensionen betalas ut livslångt. Som tidigast kan den tas ut tidigast från 61 års ålder, som 100, 75, 50 eller 25 % pension. Eftersom storleken på månadsutbetalningarna bland annat är beroende av medellivslängden blir pensionsbeloppet lägre ju tidigare pensionen börjar tas ut, och högre ju senare pensionen börjar tas ut.

Premiepension

Premiepensionen grundar sig precis som inkomstpensionen på livsinkomsten. För den som är född 1954 eller senare avsätts varje år en pensionsavgift på 2,5 % av lönen upp till 7,5 inkomstbasbelopp.

För den som är född 1938 – 1953 är pensionsavgiften lägre än 2,5 % eftersom även tilläggspension tjänas in.

Pensionsavgifterna placeras i en eller flera värdepappersfonder som den anställda väljer själv. Det val man gjort gäller tills vidare. Den som vill kan flytta hela eller delar av sitt sparande till andra fonder.

Premiepensionen betalas ut livslångt. Som tidigast kan den tas ut från 61 års ålder, som 100, 75, 50 eller 25 % pension. Även under utbetalningstiden är premiepensionspengarna placerade i fonder. Den som vill kan vid pensioneringstidpunkten omvandla premiepensionen till en traditionell försäkring som garanterar minst samma pensionsbelopp varje år.

Tilläggspension (f d ATP)

För födda 1938 – 1953 kan även tilläggspension betalas ut. Den totala ålderspensionen består till olika stor del av tilläggspension, respektive inkomstpension och premiepension. Hur stor vardera delen är beror på födelseåret. Den som är född 1950 får t ex 4/20 av ålderspensionen i form av tilläggspension och 16/20 i form av inkomstpension och premiepension. Den totala ålderspensionen är garanterad till lägst den pension som tjänats in till och med 1994-12-31.

Garantipension

Garantipension kan betalas ut till den som har låg eller ingen inkomstgrundad pension. Garantipensionens storlek beror bland annat på hur många år man varit bosatt i Sverige och om man är ensamstående eller gift, registrerad partner eller sambo. Garantipensionen minskas enligt särskilda regler om man har rätt till tilläggspension, inkomstpension eller premiepension. Pensionen betalas ut livslångt från 65 års ålder.

Efterlevandepension

Efterlevandepension administreras av Pensionsmyndigheten.

Efterlevandepensionens storlek grundas på de inkomster den avlidne haft. Om de efterlevande får låg eller ingen inkomstgrundad efterlevandepension, kan garantipension utbetalas till vuxen och efterlevandestöd till barn.

Omställningspension

Om en person avlider kan efterlevande make, maka, registrerad partner eller sambo som inte fyllt 65 år, få omställningspension i 12 månader. För att räknas som sambo i pensions hänseende måste vissa krav vara uppfyllda.

Förlängd omställningspension

Om den efterlevande bor tillsammans med och har vårdnaden om under 18 år, kan omställningspensionen förlängas med maximalt 12 månader utöver den normala utbetalningstiden enligt ovan. Omställningspensionen förlängs dock alltid till dess att yngsta barnet fyller 12 år.

Barnpension

Den avlidnes barn får barnpension till dess barnet fyller 18 år, eller vid studier, längst till och med juni månad det år barnet fyller 20 år.

Beskrivning av tjänstepensionsavtalet KAP-KL

KAP-KL (KollektivAvtalad Pension) gäller från och med 1 januari 2006 och omfattar anställda som är födda 1985 eller tidigare. Före 2006 har det funnits andra tjänstepensionsavtal med delvis andra regler än de som beskrivs här nedan.

Pensionsförmåner i KAP-KL

- Avgiftsbestämd ålderspension.
- Förmånsbestämd ålderspension eller livränta.
- Särskild avtalspension enligt överenskommelse.
- Särskild avtalspension för anställda inom räddningstjänsten.
- Pension till efterlevande vuxen och barn.
- Intjänad pensionsrätt 1997-12-31.

För vilka gäller KAP-KL

KAP-KL gäller för arbetstagare som är födda 1985 eller tidigare och som är anställda enligt AB, BEA, Med stud, PAN och RiB, och som inte omfattas av andra bestämmelser om pension i anställningen.

KAP-KL gäller inte för den som tillträder en ny anställning efter fyllda 67 år.

Anställda som avgått eller fått rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning före 2006 omfattas inte av KAP-KL, utan av det tidigare pensionsavtal som gällde vid det aktuella tillfället.

Pensionsgrundande lön

Pensionsgrundande lön beräknas per kalenderår och är maximerad till 30 inkomstbasbelopp. Pensionsgrundande lön utgörs av löneförmåner i anställningen som betalats ut under året, till exempel:

- Kontant utbetald lön
- Semesterlön/semesterersättning
- Kompensation för fyllnadstid
- Kompensation för overtidsarbete
- Färdtidsersättning
- Tillägg för obekvämt arbetstid
- Jour- och beredskapsersättning
- Tillägg vid förskjuten arbetstid

Vid ledighet på grund av sjukdom, olycksfall, arbetsskada, fackligt förtroendeuppdrag och ledighet enligt föräldraledighetslagen räknas även lönebortfallet som pensionsgrundande lön.

Pensionsunderlag - genomsnittslön

De förmånsbestämda pensionsförmånerna såsom förmånsbestämd ålderspension, livränta, särskild avtalspension, intjänad pensionsrätt 1997-12-31 och efterlevandepension grundar sig på ett pensionsunderlag (genomsnittslön).

Vid beräkning av pensionsunderlaget bortser man från det år beräkningstidpunkten infaller (vanligen pensionsåret) och året före. För sjuårsperioden dessförinnan (beräkningsperioden) väljer man ut de fem år som har högst pensionsgrundande lön och beräknar pensionsunderlaget som ett medelvärde av dessa fem årslöner. För att göra årslönerna jämförbara över tiden räknas dessa först upp med förändringen av prisbasbeloppet från det år de tjänats in till beräkningsåret. Endast år då arbetstagaren varit anställd hela året räknas med i pensionsunderlaget.

En anställd som avgår med pension vid 65 år, får alltså sitt pensionsunderlag beräknat på de fem bästa löneåren under perioden 57 - 63 år.

År	1	2	3	4	5	6	7	8	Pensionsår
Ålder	57 år	58 år	59 år	60 år	61 år	62 år	63 år	64 år	65 år
Pensionsunderlag	Pensionsunderlaget är genomsnittet av de fem högsta förhöjda pensionsgrundande lönerna under beräkningsperioden.							Dessa år används ej vid beräkning av pensionsunderlaget.	

Ålderspension

Avgiftsbestämd ålderspension

Anställda som fyllt 21 år tillgodoräknas varje år en pensionsavgift som är 4,5 % av den pensionsgrundande årslönen. Åren 2006 – 2009 var pensionsavgiften lägre än 4,5 %. Pensionsavgiften betalas en gång per år av arbetsgivaren till den försäkring den anställda valt.

För att pensionsavgift ska tillgodoräknas fordras att den överstiger en procent av årets inkomstbasbelopp. Om den inte gör det ska arbetsgivaren istället betala beloppet kontant till arbetstagaren.

Den anställda kan välja om pensionsavgiften ska betalas till en traditionell försäkring eller fondförsäkring. Dessutom kan han eller hon välja om försäkringen ska tecknas med återbetalningsskydd eller inte. Återbetalningsskydd innebär att pensionskapitalet betalas till familjen om den anställda avlider.

Om inte den anställda själv meddelar vilken försäkring pensionsavgiften ska sparas i, placeras den i en traditionell försäkring med återbetalningsskydd hos KPA Pension.

Pensionen betalas ut efter överenskommelse med valt försäkringsbolag och kan tas ut tidigast från 55 år. Kortaste utbetalningstid är vanligen fem år, i vissa fall kan pensionen betalas ut livslångt.

Förmånsbestämd ålderspension

För att ha rätt till förmånsbestämd ålderspension krävs dels att den anställde under minst ett kalenderår i anställningen haft en pensionsgrundande årslön över 7,5 inkomstbasbelopp, dels att pensionsunderlaget (genomsnittslönen) överstiger 7,5 inkomstbasbelopp. Den förmånsbestämda ålderspensionen beräknas på den del av pensionsunderlaget (genomsnittslönen) som ligger över 7,5 inkomstbasbelopp.

Födelseår	Pensionsnivå i procent av pensionsunderlaget	
	7,5 - 20 inkomstbasbelopp	20 – 30 inkomstbasbelopp
- 1946	62,50	31,25
1947	62,14	31,07
1948	61,79	30,89
1949	61,43	30,71
1950	61,07	30,54
1951	60,71	30,36
1952	60,36	30,18
1953	60,00	30,00
1954	59,64	29,82
1955	59,29	29,64
1956	58,93	29,46
1957	58,57	29,29
1958	58,21	29,11
1959	57,86	28,93
1960	57,50	28,75
1961	57,14	28,57
1962	56,79	28,39
1963	56,43	28,21
1964	56,07	28,04
1965	55,71	27,86
1966	55,36	27,68
1967 -	55,00	27,50

Förmånsbestämd ålderspension uppgår till ovan angivna procentsatser av pensionsunderlaget. Resultatet multipliceras med en tidsfaktor.

För full tidsfaktor krävs 30 års pensionsgrundande tid. Pensionsgrundande tid tillgodoräknas tidigast från 28 års ålder och längst till 65 år. Som pensionsgrundande tid räknas anställningstid då pensionsavgifter enligt KAP-KL eller det tidigare pensionsavtalet PFA har tillgodoräknats. Från och med 2007 tillgodoräknas även tid för intjänad pensionsrätt 1997-12-31.

Vid avgång med genast börjande förmånsbestämd ålderspension, tidigast från 61 år, tillgodoräknas även den tid som återstår till 65 år.

Den förmånsbestämda ålderspensionen kan tas ut tidigast från 61 år. Pensionen betalas ut livslångt och kan tas ut som hel eller partiell pension. Vid avgång

före 65 år minskas pensionsbeloppet livslångt pga den längre utbetalningstiden, vid avgång efter 65 år ökas istället pensionsbeloppet.

Livränta

En arbetstagare som avgår från sin anställning före 65 år utan genast börjande pension, har rätt till livränta istället för förmånsbestämd ålderspension. Som villkor för livräntan gäller att arbetstagaren under minst ett kalenderår av anställningen har haft en pensionsgrundande årslön över 7,5 inkomstbasbelopp, och att pensionsunderlaget (genomsnittslönen) överstiger 7,5 inkomstbasbelopp. Livräntan beräknas på den del av pensionsunderlaget som ligger över 7,5 inkomstbasbelopp.

Pensionsnivåerna är desamma som gäller för förmånsbestämd ålderspension. Tidsfaktorn beräknas enligt särskilda regler.

Livränta kan tas ut tidigast från 61 år och senast från 67 år och betalas ut livslångt. Livräntebeloppet ökas och minskas på motsvarande sätt som gäller för förmånsbestämd ålderspension beroende på vid vilken ålder livräntan börjar tas ut.

Intjänad pensionsrätt 1997-12-31

Intjänad pensionsrätt 1997-12-31 har beräknats enligt reglerna i ett tidigare pensionsavtal och är fastställd till det högsta värdet av livräntan och kompletteringspension per 1997-12-31. Det fastställda pensionsbeloppet räknas upp med inkomstbasbeloppet varje år. Från och med att pensionen börjar utbetalas räknas den istället om med prisbasbeloppets förändring.

Intjänad pensionsrätt 1997-12-31 kan tas ut tidigast fr.o.m. 61 år och senast från 67 år. Den kan tas ut livslångt eller om uttaget sker före 65 år under en begränsad tidsperiod, antingen som hel pension eller partiell pension. Pensionsbeloppet ökas eller minskas på motsvarande sätt som gäller för förmånsbestämd ålderspension beroende på vid vilken ålder pensionen börjar tas ut.

Särskild avtalspension enligt överenskommelse

Arbetstagaren och arbetsgivaren kan komma överens om hel eller partiell särskild avtalspension. Vid hel pension utbetalas den särskilda avtalspensionen från avgången till 65 år.

Vid partiell pension omregleras sysselsättningsgraden i anställningen och pensionen kan högst motsvara arbetstidsbortfallet. Partiell pension betalas ut från omregleringstidpunkten till 65 år. Utbetalningen kan förlängas som längst till 67 år.

Arbetstagaren och arbetsgivaren ska också komma överens om pensionens storlek, om pensionsavgifter ska fortsätta att betalas för avgiftsbestämd ålders-

pension och om pensionen ska samordnas med eventuell förvärvsinkomst och i så fall på vilket sätt.

Under den tid särskild avtalspension betalas ut bibehålls efterlevandepensions-skyddet och tid för förmånsbestämd ålderspension fortsätter i förekommande fall att tillgodoräknas.

Pension till efterlevande

Pension till efterlevande vuxen

Om en anställd avlider kan efterlevande vuxen, till exempel make/maka, regi-strerad partner eller sambo få efterlevandepension. För sambo måste vissa krav vara uppfyllda. Pensionen utbetalas månadsvis i fem år efter dödsfallet.

Pensionsunderlag uttryckt i inkomstbasbelopp	Pensionsnivå
0 – 7,5	15 %
7,5 - 20	15 %
20 – 30	7,5 %

Pension till efterlevande barn

Den avlidnes barn får barnpension till dess barnet fyller 18 år, eller vid studier till och med juni månad det år barnet fyller 20 år. Om fler än ett barn har pensionsrätt höjs det totala pensionsbeloppet något och fördelas därefter lika mellan barnen.

Pensionsunderlag uttryckt i inkomstbasbelopp	Pensionsnivå
0 – 7,5	10 %
7,5 – 20	28 %
20 – 30	14 %

Beskrivning av tjänstepensionsavtalet AKAP-KL

AKAP-KL (Avgiftsbestämd KollektivAvtalad Pension) gäller från och med 2014-01-01 för anställda som är födda 1986 eller senare.

Pensionsförmåner i AKAP-KL

- Avgiftsbestämd ålderspension
- Särskild avtalspension enligt överenskommelse
- Särskild avtalspension för anställda inom räddningstjänsten
- Familjeskydd

För vilka gäller AKAP-KL

AKAP-KL gäller för anställda födda 1986 eller senare som inte omfattas av andra bestämmelser om pension i anställningen.

AKAP-KL gäller *inte* för den som tillträder en ny anställning efter att ha uppnått i LAS § 32a angiven ålder, för närvarande 67 år.

Pensionsgrundande lön

Pensionsgrundande lön beräknas per kalenderår och är maximerad till 30 inkomst-basbelopp. Pensionsgrundande lön utgörs av löneförmåner i anställningen som betalats ut under året, till exempel:

- Kontant utbetald lön
- Semesterlön/semesterersättning
- Kompensation för fyllnadstid
- Kompensation för overtidsarbete
- Färdtidsersättning
- Tillägg för obekvämt arbetstid
- Jour- och beredskapsersättning
- Tillägg vid förskjuten arbetstid

Vid viss ledighet räknas även lönebortfallet som pensionsgrundande lön. Detta gäller vid ledighet:

- med ersättning enligt socialförsäkringsbalken avseende sjukdom, olycksfall, arbetsskada,
- under sjuklöneperioden enligt sjuklönelagen,
- enligt föräldraledighetslagen,
- med graviditetspenning,
- utan rätt till förmåner på grund av fackligt förtroendeuppdrag (gäller dock inte vid heltidsuppdrag om ledigheten är längre än ett år)

Avgiftsbestämd ålderspension

Den anställde tillgodoräknas varje år en pensionsavgift enligt nedan.

<i>Pensionsgrundande årslön uttryckt i inkomstbasbelopp</i>	<i>Pensionsavgift t o m i LAS § 32a angiven ålder</i>	<i>Pensionsavgift fr o m i LAS § 32a angiven ålder</i>
0 – 7,5	4,5 %	4,5 %
7,5 - 30	30 %	4,5 %

Pensionsavgift tillgodoräknas i den pågående anställningen oavsett den anställdes ålder.

Gränsvärdet 7,5 inkomstbasbelopp fastställs på särskilt sätt

- vid partiell sjuk-/aktivitetsersättning och arbetsskadelivränta,
- för anställd som har en överenskommen lön över 62,5 procent av inkomstbasbeloppet och som inte är anställd hela året.

Pensionsavgiften betalas en gång per år till den tjänstepensionsförsäkring den anställde väljer. Från och med 2017 ska pensionsavgiften betalas vid fyra tillfällen per år. Innan betalning till pensionsförsäkringen ska pensionsavgiften räknas upp med hänsyn till prisbasbeloppets förändring.

Den anställde väljer själv om pensionsavgiften ska placeras i en traditionell försäkring eller fondförsäkring och om försäkringen ska tecknas med återbetalningsskydd. Återbetalningsskydd innebär att pensionskapitalet betalas till familjen om den anställde avlider.

Om den anställde inte själv meddelar vilken försäkring pensionsavgiften ska sparas i, placeras den i en traditionell försäkring med återbetalningsskydd hos KPA Pension.

För att pensionsavgiften ska betalas till pensionsförsäkringen fördras att den överstiger 1,5 procent av samma års inkomstbasbelopp. Om den inte gör det ska arbetsgivaren istället betala pensionsavgiften kontant direkt till den anställde.

Pensionen betalas ut efter överenskommelse mellan den anställde och försäkringsbolaget och kan tas ut tidigast från 55 år. Pensionen betalas ut livslångt, men kan även tas ut under en begränsad tid. Kortaste utbetalningstid är vanligen fem år.

Särskild avtalspension enligt överenskommelse

Den anställde och arbetsgivaren kan komma överens om hel eller partiell särskild

avtalspension. Pensionen betalas ut från avgången till 65 år, utbetalningstiden kan f.n. förlängas till längst 67 år.

Den anställda och arbetsgivaren ska komma överens om pensionens storlek, om pensionsavgifter ska fortsätta att betalas för avgiftsbestämd ålderspension och om pensionen ska samordnas med eventuell förvärvsinkomst och i så fall på vilket sätt

Familjeskydd

Om en anställd avlider kan familjeskydd betalas ut till efterlevande.

Reglerna för familjeskyddet är ännu inte fastställda. Tillsvidare gäller därför istället reglerna om efterlevandepension enligt KAP-KL.

Basbelopp

Inom pensionsområdet används tre olika basbelopp:

Inkomstbasbelopp	• 58 100 kronor år 2015. • Inkomsttaket för allmän pension (7,5 inkomstbasbelopp). • Lönegränserna 7,5/20/30 basbelopp i KAP-KL och AKAP-KL.
Förhöjt prisbasbelopp	• 45 400 kronor år 2015. • Pensionspoäng för tilläggspension inom den allmänna pensionen.
Prisbasbelopp	• 44 500 kronor år 2015. • Inkomsttaket för sjuk- och föräldrapenning. • Används för att värdesäkra vissa pensioner enligt KAP-KL.